

Dass

107

+

7

PROLVSIO
DE
NATVRALI THEOLOGIA
M. TVLLII CICERONIS

SECTIO II
DE CONCEPTIBVS DEI SECVNDIS

QVA
LABORES SCHOLASTICOS AVSPICATVR

ET
AD BENEVOLE AVDIENDVM

ORATIVNCVLAS III
A. D. XIII APRIL. HOR. X IN SCHOLA SENATORIA
HABENDAS

PATRONOS ET FAVTORES
HVMANISSIME INVITAT
M. CONRADVS NAHMMACHER
RECTOR SCHOLAE OPPIDANAE HELMSTADIENSIS ET
COENOBII MARIAEVALL. SVBPRIOR

HELMSTADII
STANNO DRIMBORNIANO

PROLOGIUS
DE
NATURALI THEOLOGIA
M. TYLLII CICERONIS

SECTIO II
DE CONCEPTIBUS DEI SECUNDIS

LABORES SCHOLASTICOS AVSPICANTUR

AD RECTORIS ACADEMIAE

ORATIONES III

A. D. XII APRIL. MDCLX IN SCHOLA SENATORIA
HARLEBurgi

PATRONOS ET FAVTORES

M. CONRADVS NANNENBERGER
RECTOR SENATORIS QVINTVS HIC RECTORIS
CERONIVS NANNENBERGER

HEIMSTADII
STANCO REIMORFANO

DE NATVRALI THEOLOGIA
M. TVLLII CICERONIS

SECTIO II

DE CONCEPTIBVS DEI SECVNDIS

CAPVT I

DE CONCEPTIBVS DEI SECVNDIS
GENERATIM SPECTATIS

I

IN Deo nihil est, cuius aliunde petenda ratio fit. *Nul-
lā igitur est naturae subiectus aut obediens Deus, (a)*
et a re nulla dependet. In antecedentibus CICERO
omnem adhibet operam, vt EPICVRVM, qui Deum
nihil agentem induxerat, redargueret, contra ea autem Dei
prouidentiam aduersus ipsius insultus muniret. Duo autem
potissimum sunt, quae ei CICERO obuertit argumenta.
Aliud est, quod, praestantius aliquid Deo esse, ni ipse
terrarum administraret orbem, sumat. Ait autem: *deorum
consilio mundus administratur. Quod si aliter est, ali-
quid profecto sit necesse est melius, maiori vi praeditum,
quam deos, quale id cunque est, siue inanima natura, siue
necessitas vi magna incitata, haec pulcherrima opera effici-
ens, (b) quae videmus.* Alterum est quod colligit, Deum
praepotentem esse excellentemque, si quidem subiectus
A 2 cui-

(a) *De Nat. Deor. Lib. II, cap. 30* (b) *Ibid.*

III

cuidam rei sit, non posse. Neque etiam, si ita se res habeat, quemadmodum EPICVRVS autumabat, nostrum Deum fore Deum, sed potius alterum illud, cui obediens esse Deus fingitur, Deum esse dicendum, excipit. *Non est igitur*, inquit, *natura deorum praepotens atque excellens, siquidem ea subiecta est vel necessitati vel naturae, quae caelum, maria, terraeque regantur.* (c) At vero quum praestantius Deo nihil sit; regit quoque omnem terram, pendet vero prorsus a nemine. Vides adeo, CICERONEM, Deum nulli rei subiectum esse et obedientem, euincere, quoniam auctor rerum, quae eueniunt in mundo, sit, ipsiusque mundi. Ergo Deum independentem esse, siue iustam causam cur existat Deus, ipso in Deo reperiri, CICERO extra omnem dubitationem ponit

II

QVID QUID ortum nunquam, nec natum est, semperque fuit, (d) id a se ipso esse dicitur. A se ergo Deus est

III

DEVS esse non potest non. *natura enim* (ita CICERO ait,) *aeternus est.* Dixerat autem BALBVS in antecedentibus ex mente HERACLITI, omnem esse ignem aeternum, ipsumque Deum. Excipit CICERO, aeternum ignem esse non posse, passus quoniam indigeat: in Deum vero *non potest interire posse* prorsus non cadere (e)

III

QVI ita est, vt nec ante eum fuerit quisquam, nec post

c) Ibid. d) Ibid.

(e) *De Nat. Deor. Lib. III. cap. 14*

V

post eum etiam futurus sit, *sempiternus* est. Deus autem
natiuus, et quem *mortalitas consequatur*, (f) esse plane
non potest. Sempiternus ergo est, siue *aeternus*: primus pa-
riter atque vltimus: et infinitus etiam. Sed vocabulo *in-*
finiti, quod hic vsurpari a recentioribus solet, aliam lon-
ge subiicit CICERO vim, quam quae huc transferri pos-
sit (g)

V

OMNIS vero mutationis, qui *cuncta composuit* De-
us, expers, *constanter suo in statu manet*, (h) idque vi
naturae, qua esse eum necesse est. Nemo autem alienum
ab eo esse putet, quum apud CICERONEM crebrius, vbi
de aeterno agitur, *motus* (i) cuiusdam factam esse menti-
onem reperiat. Subinde enim ipsa vita illa loquutione in-
nuitur. Ceterum ex hoc pariter loco CICERONIS, suc-
cessionem in Deo nullam esse, liquet

VI

OMNE Deo inest perfectionis genus. Nam quidquid
eius rei mentem nostram subire potest, id omne iunctim
ac sine vlllo modio habet. Docet id CICERO hunc in mo-
dum, vt de quacunque re Deo tribuenda dicat seorsim.
Sed huc quoque CICERONIS dictum, quo *praestantissimum*
(k) Deum esse affirmat, referendum esse videtur: eo enim
principii instar vsus est. Procul dubio eo indicat, praes-
tantissimum quidque et perfectissimum in Deo esse, quod
A 3 qui-

(f) *De Nat. Deor. Lib. I, cap. 16. et 11*

(g) *De Nat. Deor. Lib. I, cap. 17*

(h) *Timaei Fragment. cap. XIII*

(i) Vt in PLATONIS verbis, a
CICERONE excitatis, quibus
album dein adicit calculum,

vel sexcenties *motus*, *motus a*
se, legitur. *Tisc. Quaest. Lib. I,*
cap. 23. item *sempiterni motus*
mentio fit *Consolat. Opp. T. IV.*
p. 322

(k) *De Nat. Deor. Lib. I, cap. 50*

VI

quidem esse vna potest ; nam hoc subaudiendum est. Quidquid igitur repugnat, id sane *fieri*, (l) Deoque tribui nunquam poterit. Porro si praestantius Deo nihil est : cancellis perfectio eius inclusa non est. Immo vero ne potest quidem, quum praestantiae suae parem habeat neminem. Itaque Dei perfectiones limitibus nullis sunt circumscriptae

VII

IN Deo concreti aliquid non est. CICERO his in verbis de eo argumento agit : *mens soluta quaedam Deus est, in qua nihil mixtum aut concretum.* (m) Hoc autem a mentis humanae natura ac indole, per viam eminentiae, quam ita vocant, CICERO colligit

VIII

INDE ulterius probatur, corruptioni subiectum Deum non esse, neque adeo posse interire, quod nec *concretus nec mutabilis* est. Itaque nec in partes Deus distrahi ac dissolui, (n) aut redigi plane in nihilum, poterit. Ceterum CICERO Deum non ipsum modo *immortalem* esse, sed *posse etiam quos velit, plane immortales reddere*, demonstrat (o)

VIII

IN figura humana Deum esse, affirmandum non est. Qui enim in eam inciderunt sententiam philosophi, *praescripto naturae, ut pulchrius nihil quam hominem putarent*, decepti esse CICERONI videntur. At vero, qui adeo popularem auram amas, ut huic subscribas sententiae ecquid putas?

(l) De Nat. Deor. Lib. I, Cap. 11

conf. de Nat. Deor. L. II, c. 12

(m) Consol. Op. T. IV, p. 322

(o) Consol. Op. T. IV, p. 322

(n) De Nat. Deor. Lib. I, cap. XII

putas? Si in beluis ratio esset, numquam et ipsi suo quasque generi plurimum tributuras fuisse? (p) Hiulca itaque et arida EPICURI obiectatio est, qui postquam a beatis ad virtutem, a virtute ad rationem venisset gradibus, a ratione ad humanam figuram non iam descendit, sed praecipitat, dum sumit: *rationem non posse usquam inesse, nisi in humana figura: indeque eo accedit ut hominis specie Deos esse asserat.* Emollit quidem deinceps hanc complexionem in hunc modum, ut *speciem non corpus, sed quasi corpus: nec habere eam sanguinem sed quasi sanguinem,* (q) Deumque *monogrammm* (r) esse, dicat. Enimuero licet id primo obtutu aliquam veritatis speciem prae se ferat; tamen quum expositio nullo modo sibi constet, possitque probari, (s) sua EPICURVS causa excidit. CICERO autem nimis longus in eo refutando est, multis enim verbis vltro citroque habitis ostendit, si Deus membris humanis praeditus sit, etiam aliquid *sine causa* et omnino *superuacaneum* fore: nam uti eis non posse. Qui enim, Deum *marem* esse, accumbere, se inclinare, cetera, dici potest? (t) Ista autem EPICURI verba: *Deo quasi corpus et quasi sanguinem esse,* CICERO hunc in modum interpretatur: *corpus illud non est, sed simile*
corpo-

(p) *De Nat. Deor. Lib. I, cap. 27*

(q) *De Nat. Deor. Lib. I, cap. 18*

(r) *De Nat. Deor. Lib. II, cap. 23*

Monogrammm autem appellant pictores id, quod foliis lineis informatum ac descriptum est, nullis adhuc coloribus adhibitis. Hinc homines monogrammi per translationem, (ut NONIO videtur,) homines macie pertenues, et

quasi decolores dicti sunt. Vid.

LAMBIVS ad hunc locum

(s) Idem CICERO ei obiicit, et VELLEIVM quoque, EPICURI interpretem, vitii in componendo argumento admissi, postulat, *de Nat. Deor. Lib. I, cap. 32 et 35*

(t) *De Nat. Deor. Lib. I, cap. 33 et 34* per totum

VIII

corpore: nec ille fufus et candore mixtus rubor, fanguis est, fed quaedam fanguinis fimilitudo: fic autem in EPICVRI Deo, non res, fed fimilitudines rerum erunt. (v) Aut itaque victas CICERONI dare manus debet, aut concedere, Deum reapse nullum esse. Quibus autem aliis rationibus EPICVRVS fuo asserto fucum inducere quendam aufus est, vt: esse ita anticipatum mentibus nostris: vt homini, quum de Deo cogitet, forma occurrat humana, (w) cetera, leuia per se sunt, tum vero etiam falsa

X

DEVM, praeterquam vnum, non esse, vtrum hic exponerem, quum ipse CICERO deorum fuerit cultor, haereatque graui in errore; an sicco prorsus pede praeterirem, diu multumque dubitavi. Denuo autem quum suppetant in eius libris quaedam argumenta, vnde vnum esse Deum deduci commode ac demonstrari queat, ista pauca saltem huc transferre, constitui mecum apud animum. Ea autem ita habe: *Principii nulla origo est, nam e principio oriuntur omnia: ipsum autem nulla ex re alia nasci potest.* (x) Sumas itaque duo esse Numina, iam vnum ab alio ortum esset ac dependens. quod autem repugnat. (de qua re supra a me dictum est.) Vnum itaque Deum esse relinquitur. Porro vnus Deus altero perfectior, si plures forent, esse non posset. nam *praestantius Deo nihil est.* Excipi forsan poterat, Deum vnum praestantem esse posse vt nihil supra, itemque alterum, ita vt nulla plane in re differant. Sed obstat principium indiscernibilem. *Fieri enim*

(v) De Nat. Deor. Lib. I, cap. 27

(w) De Nat. Deor. Lib. I, cap. 27

(x) Lege haec PLATONIS ver-

ba, quae sua CICERO fecit
Tusc. Quaest. Lib. I, cap. 23

enim non potest, plura eadem esse et perfecte similia. (y) Deinde etiam CICERO Deum summum distinguit, a dependentibus et sculneis diis, vnum enim Deum omnia genuisse (z) dicit

QVID QUID itaque deastricolae, de deorum multitudine, commenti sunt, aut quo demum cunque alio nomine vno plures dii introducuntur: id omne tamquam erronea opinio, reiiciendum est. Immo, ipse etiam CICERO, quod mirum videri poterat, istud improbat, licet parum id constanter faciat. Ita autem ea de re fatur: *si dii sunt illi quos colimus, et accepimus: cur non, eodem in genere Serapim (aa) Iſimque (bb) numeremus? quod si facimus, cur barbarorum repudiemus deos? (cc) aut cur non omnes omnino res inanimes pariter ac animantes, in deorum numerum cooptemus. Ergo hoc aut in immensum serpet, aut nihil horum recipiemus, nec illa infinita ratio superstitionis probabitur. nihil igitur horum probandum est. (dd) Quae igitur esse ratio potest, quare plures adiungimus deos, nulla sane: aut quem tam amentem esse putas, qui istud quo vescatur, (Cererem et Liberum,) Deum credat esse? aut si quos ab hominibus, peruenisse ad deos dicis, tu redde rationem quemadmodum id fieri potuerit? (ee) Itaque confitendum est, qui dii, praeter vnum illum summum Deum, appellantur, rerum naturas esse, non ipsos deos (ff)*

B

XI

- (y) Acad. Quaest. Lib. IX, cap. 17
 (z) Fragment. Timaei, cap. XI
 (aa) Serapis Aegyptiorum prope Nilum habitantium idolum, forma serpentis
 (bb) Isis, alias Io, dea Aegyptiorum Inachi primi Achiuorum,

- regis filia, vnde illis Inachidarum nomen haeret
 (cc) De Nat. Deor. Lib. III, cap. 19
 (dd) De Nat. Deor. Lib. III, c. 20 in fine
 (ee) De Nat. Deor. Lib. III, cap. 16
 (ff) De Nat. Deor. Lib. III, cap. 24

AFFECTIONES autem siue euenta, (modos vocant.) in Deo non sunt: qua in re CICERONEM habeo consentientem, ait enim: *constantem suo in statu Deum manere.* (gg) atque exinde consequitur Deum ab omni mutatione ita immunem esse, vt nec decreta diuina aliquam in Deo mutationem adferant. Age videamus autem quoddam eius rei, quo sibi certius constet, exemplum. *Quaeramus causam,* ait CICERO, *quae eum impulerit, qui haec machinatus est, vt originem rerum et molitionem nouam quaereret.* (hh) Suberat itaque quaedam decreti huius de mundo condendo causa eiusmodi, quae abesse non poterat, nempe *probitas.* (ii) Itaque non poterat non hanc molitionem decernere Deus; nec etiam posita hac causa ab eo, quod secum constituerat, vnquam poterat discedere: quamquam si hanc causam mente et cogitatione auferas, iam non repugnet, Deum id non decreuisse. Vides adeo decreta ista, tum aeterna esse, quia eorum ratio subinde adsit; tum omni successione et mutatione carere. ergo affectiones quae adesse mox et abesse etiam possunt, a Deo alienae sunt. Ceterum CICERO nullibi data opera ea de re disseruit, vtrum vero non penitus hanc rem perspexerit; an dissimulauerit potius, quum nemo esset qui contra diceret, de eo nihil certi habeo quod scribam

SUBSTANTIAM inuisibilem Deum esse, recentioris aetatis philosophi docent. Verba equidem ista ignota
CICE-

(gg) *Fragment. Timaci, cap. 13* (ii) *ibid.*

(hh) *ibid.*

CICERONI sunt, at res non item. Est enim, qui apud CICERONEM Deum non posse oculis cerni, adeoque non *sensu, sed cogitatione tantum percipi*: et item nullam in eo *soliditatem* esse, quae reflectere radios oculorum emissitios possit, demonstrat. Quodsi autem *eius* quaedam *visio* obtingeret, *similitudine et transitione* quadam id fieri debere, (kk) non praeter rem opinatur

XIII

DEVS quoque gaudet vi cuncta efficiendi. id enim ex mundi opificio videre est. CICERO pariter eandem Deo tribuit, *plenum* namque *negotii* eum dicit, sumto praecipue a providentia Dei argumento. (ll) Quae in re quum EPICURI asseclas haberet pedibus manibusque reluctantes, id ipsum copiose de eo dicendi ansam, CICERONI praebuit. Hi enim Deum *nihil agentem* (mm) commenti sunt, quum in eo beatitatem sitam esse sibi persuasissent. Reiiicit autem id omne TVLLIVS, et inter alia commemorat, hanc Dei vim et efficaciam, non in quacunque re agenda, vt EPICVRVS autumabat; sed in *actione divina* (nn) siue Deo digna sese exerere. Praeter haec alio loco ex ipsa Dei notione, agendi eius vim deducit: *qui deos, inquit, esse concedunt, iis fatendum est eos aliquid agere* (oo)

XIV

INDE pariter vita Deum praeditum esse sempiterna perspicitur, quare CICERO, sublata Dei actione, nullam
B 2 eius

- (kk) *De Nat. Deor. Lib. I, cap. 37* (nn) *De Nat. Deor. Lib. I, cap. 37*
 (ll) *De Nat. Deor. Lib. I, cap. 20* (oo) *De Nat. Deor. Lib. II, cap. 30*
 (mm) *De Nat. Deor. Lib. I, cap. 23*

eius quoque *vitae actionem* (pp) fore, statim subiicit. Haec autem verba si in aientem mutaueris enuntiationem, inde recta vitae finitio emerget, esse nimirum eam in perpetuo actu (actuositatem vocant) positam. Aeternam autem hanc Dei vitam esse ita docet: *Dei proprium est frui vita sempiterna* (qq)

CAPVT II

DE DEI INTELLECTV

I

INTELLECTV praeditum Deum esse, multis modis CICERO probat. Eminent inter alia hoc argumentum, quod consequitur: *si in nobis est ratio; necesse est Deum hac ipsa habere maiorem: unde enim haec nisi a superis ad nos peruenire potuit?* Praeter haec intellectum diuinae menti maxime conuenientem esse, declarat, *ignorationem contra rerum, alienam deorum natura esse, eique aduersari.* Itaque intellectum Deum habere in aprico est: *sed habet non modo, (ita CICERO colligit,) sed vitur etiam eodem in optimis rebus.* (rr) Intelligit non modo quaeuis quae percipi mente possunt, (hoc enim sibi istis verbis vult,) sed perspecta quoque aut reiicit, aut cupit, efficitque. quare nec voluntate etiam Deus destituitur. Quidquid autem intellectu aequae ac voluntate gaudet, spiritus in philosophorum scholis audit. spiritus ergo Deus est. Inuerso autem ordine ea in demonstratione CICERO incedit: primo enim Deum esse spiritum probat, quoniam id Deo non

(pp) *De Nat. Deor. Lib. I, cap. 27* (rr) *De Nat. Deor. Lib. II, cap. 31*
 (qq) *Consolat. Op. T. IV. p. 45*

non repugnet, sed ex ipsa potius Dei notione fluat: *necesse est*, inquit, *cum sint dii, si modo sint, ut profecto sunt, animantes (spiritus) esse: (ss)* et his praemissis, intellectum voluntatemque proprium quid spiritibus, Deo tribuendum esse demonstrat

II

COGNOSCIT autem *Deus omnia (tt)* vno actu, et longe etiam distinctissime; quae est causa cur eum *praestantissimae mentis (vv)* intelligentiaeque esse, CICERO asseueret. Patet autem ex eo quidquid mentis quamdam imperfectionem indicet, sensus, phantasmam, memoriam, et id genus alia, neuiquam Deo posse tribui. CICERO id ipsum hisce verbis indicare voluisse videtur: *quid opus est Deo ratione? quid intelligentia? quibus utimur ad eam rem, ut apertis obscura assequamur, quid imperfecto eiusmodi ingenio, memoria hinc et inde lacunis hiante, qualis hominum est, Deo opus est! absit hoc a Deo omnem per modum, obscurum enim Deo nihil esse potest. (ww)* Eodem quoque hic CICERONIS locus collineat: *deorum animi sine oculis, sine auribus, sine lingua sentiunt, quid quisque sentiat: ex quo fit, ut homines, etiam cum taciti optent quid, aut uocent, non dubitent quin dii illud exaudiant. (xx)* Consummatissimus itaque Dei intellectus est, ab omni labe immunis, purus item et profundissimus, quum eum praeterire nihil omnino possit

(ss) *De Nat. Deor. Lib. II, cap. 31* (ww) *De Nat. Deor. Lib. I, cap. 15*
 (tt) *De Nat. Deor. Lib. I, cap. 20* (xx) *De Diuin. Lib. II, cap. 59*
 (vv) *De Nat. Deor. Lib. II, cap. 1*

III

MUNDOS, praeter hunc praesentem, alios etiam esse posse, CICERONI certe ignotum non fuit: ait enim penes eum EPICVRVS: *innumerabiles mundos alios aliarum esse formarum* posse. (yy) Porro alii mundi si modo non repugnent, vt profecto non repugnant, a Deo cognoscuntur: siquidem, secundum CICERONIS assertum, *Deo nihil quidquam obscurum esse potest*

IV

FIERI autem non potest, quin semetipsum pariter Deus cognoscat. Apud CICERONEM ita habetur: *animum nosse, nisi diuinum esset, non esset hoc acrioris cuiusdam animi praeceptum, sic vt tributum Deo sit: hoc est, (zz) se ipsum posse cognoscere.* (aaa) DAVISIVS equidem vltima huius periodi verba, in mendo cubare existimat. Item PAVL MANVTIO et D. LAMBINO haec verba glossam subolere videntur. IANVS autem GEBHARDVS, cum plurimis aliis, pro genuinis ea habet. Quod si vero vel maxime ea verba rescinderentur, tamen commodus inde non modo emergeret sensus, sed Deum quoque semetipsum cognoscere per ea confirmaretur, verba enim: *hoc vt tributum Deo sit, respiciunt praecedentia, nosse te, vel, vt se quisque noscat.* Illud itaque quod tribuitur Deo, in eo consistit, vt se ipsum cognoscat, hominumque animos

Atque ea quidem hac vice sufficient: nam eadem meus animus delibutus est laetitia, quam omnes, qui hisce com-

(yy) *De Nat. Deor. Lib. II, cap. 28. conf. cap. 29*

(zz) Editio Geneu. verba: *hoc*

est, cet. inciso minori ab antecedentibus coniungit

(aaa) *Tusc. Quaest. Lib. I, cap. 22*

commorantur in terris, iam sentiunt, id est maxima. Si-
quidem ante aliquot dies solemnes nuptiae, inter Serenif-
simum Principem atque Dominum Domin. ERNESTVM
AVGVSTVM CONSTANTINVM Ducem Saxoniae Vinario
Ifenacensem, et Sereniss. Principem atque Dominam Domin.
ANNAM AMALIAM Principem Brunsvic. et Luneb. cele-
bratae, Indulgentissimo CAROLO Patri Patriae Gratosissimo,
magnum gaudium attulere. Quae quidem solemnitas
quum pia vota pro peremni Serenissimorum Coniugum
salute, inprimisque pro CAROLI praetiosissima vita, pos-
tulet, nemo non intelligit, etiam muneris mei mihi de-
mandati rationem exigere, nostrae scholae alumnos, ut ob
has nuptias Dei O. M. concelebrent nomen, cohortandi.
Ergo annuat sanctus atque immortalis Deus omnium, et
alumnorum etiam huius scholae, votis! Idemque ut, praeter
has nuptias, alia innumera bona harum terrarum So-
spitatori eueniant, faxit, secundetque quaeuis tanti Prin-
cipis coepta. Itaque quoad Clementissimus Dux noster
CAROLVS, et Serenissimus Princeps Heres, viuum magni
Patris simulacrum, rebus humanis interest, nec praesidium
nec dulce decus studiis humanitatis; nec malo, e longin-
quo prouide detecto, qui obuiam eat, deerit

Patres etiam huius Ciuitatis, qui permultum consiliis
valent, ut et ipsi Deo curae sint ex animo precor. Praeci-
pue Illustris Consul Primarius, qui de schola nostra im-
mortaliter est promeritus, ut publicae utilitati quam lon-
gissime a Deo concedatur, opto. Sub illius enim praesi-
dio, dubium non est, quin efflorescat haec schola magis
magisque, ipsaque res scholastica promoueat. Seruet
idem, a quo vno omne proficiscitur bonum, Deus, reli-
quos etiam Amplissimos Consules bonarumque literarum
pro-

XVI

promotores in Ordine Senatorio, vna cum spectatissimis eorum familiis. Ego sane maximo mihi honori ducam, si omni ex parte ita me in officio componere potero, quemadmodum ipsis omnibus e re esse videbitur: praecipue quod hos scholae Patronos quam obseruantissime colam et obseruem

Quum autem tempus, Examini consueto destinatum iam iam infet, eodem absoluto quosdam iuuenes nostros iussimus periculum in dicendo facere. Itaque insurget primo loco

IO. RVDOLPH. ALBERTI, inque locum HOMERI hunc: Δεῦρ' ἄγ' ἰὼν πολῦν Ὀδυσσεύ, μέγα κῦδος ἄχαιῶν. (bbb) *Huc adsis Vlysses aduena, a multis laudatus, grande decus Argolicum! de eo quod nimium est in laudis cupiditate, commentabitur*

Excipiet hunc IO. AVGVSTIN. LVDOVIC. ALBERTI, et quaestionem, *num terrae motus aliquid portendat nec ne*, ad illustrandum locum VIRGILII *Georg. Lib. I. vs. 469. lingua Theotisca, ventilabit*

Tandem LVDOVIC. FRIDERIC. GRVELMAN, *nostram interpungendi rationem, ei, quae apud priscos obtinuit, praefereendam esse, evincet*

Quibus declamationibus, D. XIII hora X habendis, vt scholae nostrae ac bonarum literarum PATRONI FAVORESQUE benevolentissime interesse, et honoratissima praesentia tironibus animum addere, eosque ad altius enitendum incitare velint, officiose atque obseruanter rogamus. Scrib. Helmstadii, A. D. IV April. An. 1766

(bbb) *Odysf. Lib. XII, p. m. 348*

00 A 6427

ULB Halle
002 927 292

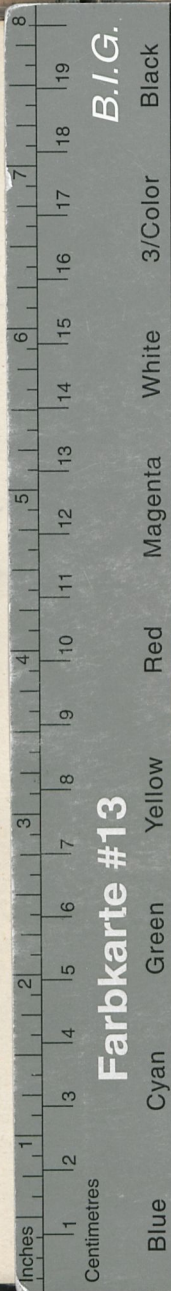
3

0018

R

PROLVSIO
DE
VRALI THEOLOGIA
L. TVLLII CICERONIS

SECTIO II
NCEPTIBVS DEI SECVNDIS

QVA
ES SCHOLASTICOS AVSPICATVR
ET
AD BENEVOLE AVDIENDVM
ATIVNCVLAS III
I APRIL. HOR. X IN SCHOLA SENATORIA
HABENDAS

RONOS ET FAVTORES
HVMANISSIME INVITAT
ONRADVS NAHMMACHER
SCHOLAE OPPIDANAE HELMSTADIENSIS ET
COENOBII MARIAEVALL. SVBPRIOR

HELMSTADII
TANNO DRIMBORNIANO

